

ZPRAVODAJ

NEWSLETTER

3

המוזיאון
היהודי
בפראג

2011

THE JEWISH
MUSEUM
IN PRAGUE

70. výročí deportací

V říjnu a listopadu 2011 si připomínáme 70. výročí začátku systematických deportací českých a moravských Židů do ghetta a vyhlazovacích táborů. 16. října 1941 byl z Prahy vypraven první transport do ghetta v Lodži a jen o několik týdnů později, 24. listopadu 1941, následovalo pracovní komando složené z mladých mužů, kteří měli připravit Terezín pro „ghettoizaci“ většiny Židů z českých zemí.

Nástup do transportu se rovnal definitivnímu vytržení ze společnosti, z alespoň zbytku normálního života, a pro většinu z deportovaných z něj nebylo návratu. Cesta vedla zpravidla přes shromaždiště do transportu, ghetta a tábory do míst, v nichž probíhalo systematické vyhlazování Židů. Z více než 80 tisíc Židů z Čech a Moravy, kteří dostali příkaz k transportu, se osvobození dožilo necelých 11 tisíc. Ani pro přeživší nebyl návrat jednoduchý: často si z koncentračních táborů přinesli fyzické i duševní zdravotní následky, museli se vypořádat se ztrátou rodiny a s nezájmem zbytku společnosti.

Židovské muzeum v Praze ve spolupráci s Filozofickou fakultou Univerzity Karlovy, Terezínskou iniciativou, Nadačním fondem obětem holocaustu, Památkovým úřadem, režisérem Pavlem Štinglem, velvyslanectvím Spojených států amerických a dalšími partnery připomene toto významné výročí sérií diskusí, přednášek a vzdělávacími aktivitami.

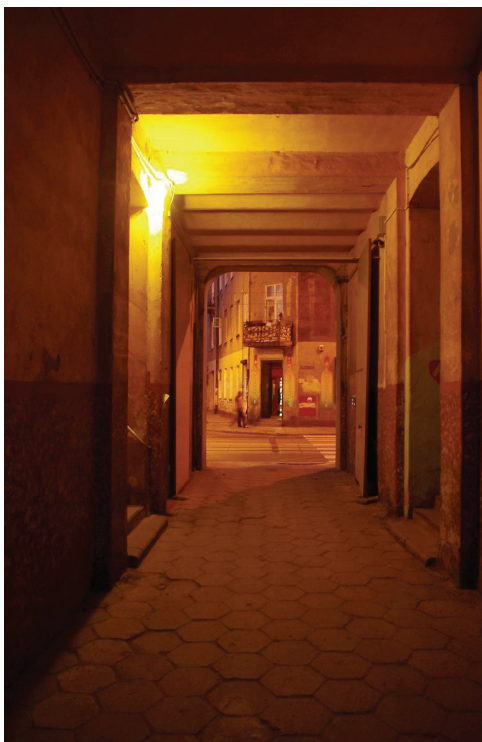
Věříme, že připomínka tragických událostí před 70 lety přispěje k zamyšlení nad tím, jak si současná česká společnost připomíná šoa a jak se vypořádává s nebezpečím rasismu a antisemitismu. Toto „kulaté“ výročí je také pravděpodobně poslední, při němž ještě může mnoho z pamětníků osobně vystupovat na veřejnosti. I z tohoto důvodu připomínkové aktivity dávají, nakolik je to možné, slovo očítým svědkům.

Vzpomínka na Lodž - úryvek z rozhovoru s paní Májou Dohnalovou

Mája Dohnalová se narodila v roce 1928 a její rodina žila v pražských Dejvicích. Pochází z tzv. smíšeného manželství. Doma slavili židovské svátky, ale například i Vánoce. V říjnu 1941 byla společně s matkou a starší sestrou deportována transportem D do lodžského ghetta. Později prošla koncentračními tábory Osvětim a Bergen-Belsen.

70th anniversary of deportations

In October and November 2011 we will be commemorating the 70th anniversary of the first systematic deportations of Jews from Bohemia and Moravia to ghettos and death camps. The 16th of October 1941 saw the first transport from Prague to the Lodz ghetto, followed a few weeks later, on the 24th of November, by the deportation of a work detail of young Jews to prepare Terezín as a ghetto for the majority of Jews from the Czech lands. Deportation amounted to definitive exclusion from society and from what was left of normal life. For most of the deportees there was to be no return. They were gathered at an assembly point and transported to ghettos and camps where they were systematically exterminated. Of the more than 80,000 Jews from Bohemia and Moravia who were summoned for deportation, less than 11,000 lived to see the liberation. Moreover, life was far from easy for the survivors: leaving the concentration camps physically and

Lodz 2011
Lodz 2011

„Polské město Lodž (přejmenované Němci na Litzmannstadt) vyrostlo v několika desetiletích z malé vesnice na velké průmyslové město. Němci oddělili nejstarší a nejubožejší část, předměstí Baluty a Maryszyn. Většina domků byla dřevěná, s armádami štěnic a blech. Tekoucí voda v nich byla jen výjimečně, většinou byly na dvorech studny, často s vodou nevhodnou k pití, musela se převařovat. Na dvorech byly také nepředstavitelně zanedbané a strašně znečištěné latríny, nerozdělené na mužské a ženské, se zmi a podlahami plnými fekálií, a před nimi byly stálé fronty. Kanalizace byla povrchová, odpadová voda tekla na rozhraní chodníku a vozovky. Lidé, které jsme potkávali, byli zubožení, vyčerpaní, nedostatečně oblečení, zavšivení. Dostávali jsme bochník chleba na osm dní. Příklad dalšího jídla byl na dvanáct nebo čtrnáct dní. Na den to bylo přibližně dva až tři deka cukru, dva až tři deka mouky, jeden dekagram margarínu, jeden a půl deka brambor atd... Kdo byl zaměstnán, dostal navíc jednu polévku, při velmi těžké práci jednu a půl polévky. Rozdělit si jídlo na celou dobu bylo neúnosně těžké. Hodně lidí snědlo svůj příděl během dvou dnů a často zemřeli vyčerpáním než přišel další... V létě roku 1943, když se blížila Rudá armáda, začali esesáci ghetto likvidovat.

mentally scarred, they also had to deal with family losses and a lack of interest from the rest of society.

In association with the Faculty of Arts at Charles University, the Terezín Initiative, the Foundation for Holocaust Victims, the Terezín Memorial, the film director Pavel Štingl, the U.S. Embassy and other partners, we will be marking this major anniversary with a series of discussions, lectures and educational activities.

We believe that marking the tragic events of 70 years ago will encourage people to think about how present-day Czech society commemorates the Shoah and how it deals with the dangers of racism and antisemitism. This 'round number' anniversary is also likely to be the last for which many of the survivors will be present, which is why eye witnesses will be given as much voice as possible.

Recollection of Lodz – excerpt from an interview with Mája Dohnalová

Mája Dohnalová was born into a 'mixed' family in the Dejvice district of Prague in 1928. They celebrated Christmas as well as Jewish holidays at home. In October 1941 she was deported on Transport D to the Lodz ghetto, along with her

Mája Dohnalová (vpravo) se sestrou Lídou, která zahynula.
Mája Dohnalová (on the right) with her sister Lída who perished.

Slibovali, že půjdeme někam na práci, kde nám bude mnohem lépe. Velice jim záleželo na tom, aby likvidace ghetta proběhla co nejklidněji. Velitel ghetta Bibow měl dokonce velký veřejný projev, kdy nám ukazoval, jak se budeme mít dobře... Do Lodže nás jelo pět tisíc, přežilo dvě stě sedmdesát sedm. Dnes nás žije něco kolem dvacítky. Všichni, kdo se vrátili z lágru, se se svými zážitky těžce vyrovnávali. Rány byly hluboké a bylo jich mnoho a jako o mnohém, ani o tom nelze příliš vyprávět... Jsem přesvědčená, že bez maminky bych byla nepřežila a ona beze mne také ne. Z nejbližších osmnácti členů rodiny jsme se vrátili jen dvě a bylo těžké tomu uvěřit a žít s tím.“

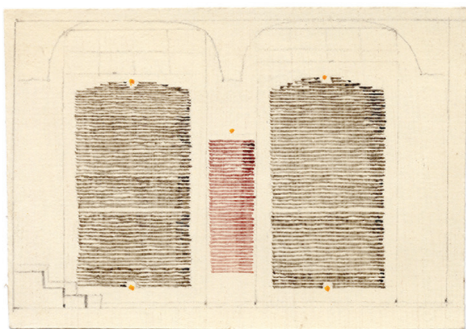
(Rozhovor uložený v ŽMP nahrála Anna Hyndráková.)

V RÁMCÍ VÝROČÍ PŘIPRAVUJEME 16. 10. a 27. 11. Pinkasova synagoga zdarma

K připomenutí počátku systematických deportací českých Židů do ghetta a vyhlazovacích táborů zpřístupní ŽMP 16. října (výročí prvního transpor-

mother and elder sister. She was later sent to Auschwitz and Bergen-Belsen.

“The Polish town of Lodz (renamed Litzmannstadt by the Germans) had grown in a few decades from a small village to a large industrial city. The Germans marked off the oldest, most poverty-stricken parts – Baluty and Maryszyn. Most of the houses were made of wood and infested with armies of bugs and fleas. Hardly any had running water; most had a well in the yard, often with water that was not suitable for drinking so it had to be boiled first. The toilets in the yards were unimaginably dilapidated and terribly dirty, and they were not separated for gents and ladies; the walls and floors were splattered with faeces and there were queues outside. There was an open sewer; waste water ran down the street gutter. The people we met were pitiful, exhausted, scantily clothed and lice-ridden. We received a loaf of bread, which was to last us eight days. The next food we got was for 12 or 14 days. A day's ration was about

Jeden z původních návrhů rozvržení nápisů se jmény obětí na zdi Pinkasovy synagogy.
One of the original proposals for arranging the victims' names on the walls of Pinkas Synagogue.

tu do ghetta v Lodži) a 27. listopadu (neděli po výročí prvního transportu do terezínského ghetta) zdarma památník zavražděných českých a moravských Židů v Pinkasově synagoze. Po dobu otevření, od 9 do 18 hod., budou v synagoze k dispozici pracovníci ŽMP, kteří budou návštěvníkům pomáhat s orientací v památníku, s vyhledáváním doplňujících informací a odpovídat na jejich otázky.

Památník vznikl v 50. letech 20. století ve Státním židovském muzeu pod vedením Hany Volavkové. Jeho vybudování předcházely rozsáhlý průzkum a úpravy Pinkasovy synagogy, jejíž volba souvisela i s bezprostřední návazností na Starý židovský hřbitov. Jména na stěnách synagogy představují jeho symbolické rozšíření pro ty, kteří většinou žádný skutečný hrob nemají. Unikátní památník je dílem malířů Václava Boštíka a Jiřího Johna, kteří nejen připravili jeho působivý koncept, ale 77 297 jmen sami na zdi synagogy napsali.

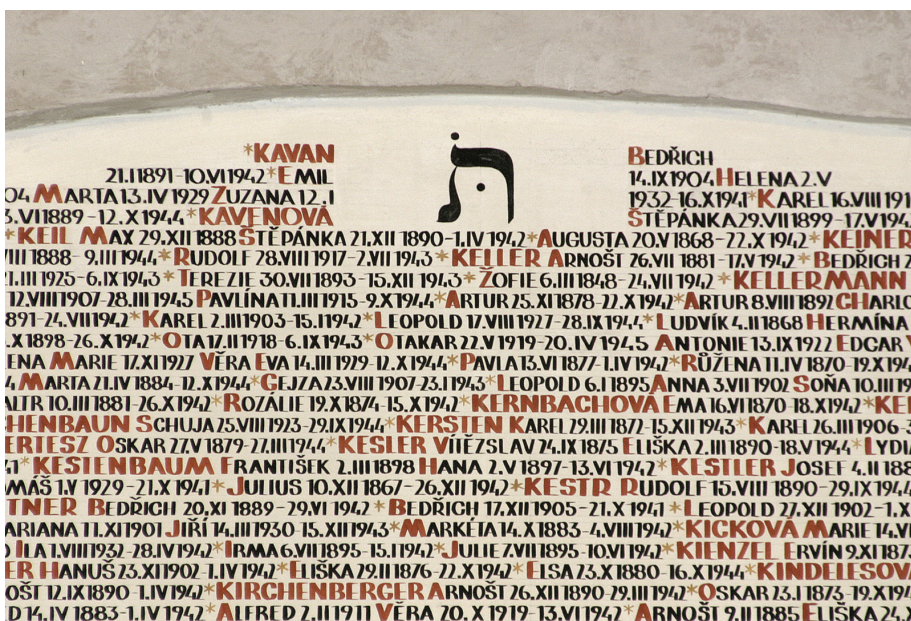
Památník vznikl v době, kdy připomínání šoa bylo nanejvýš vnitřní záležitostí židovské komunity a kdy genocida českých a moravských Židů byla zmiňována jen na okraj příběhu utrpení československých občanů a boje komunistů proti nacismu. Jeho vytvoření bylo tolerováno, protože vznikl mimo veřejný prostor, v synagoze, a navíc v kontextu poválečných tryzen. V době po sovětském vpádu roku 1968 skrytí památníku před veřejností vyvrcholilo jeho dlouhodobým uzavřením, během něhož byly nápisy na zdech zničeny. Teprve po pádu komunistického režimu Židovské muzeum v polovině 90. let 20. století památník rekonstruovalo a znovu otevřelo pro veřejnost.

two or three dkg of sugar, two or three dkg of flour, one dkg of margarine, one and a half dkg of potatoes... An extra portion of soup was given to those who were employed, another half for those doing heavy work. It was unbearably difficult to divide up the food so it would last. A lot of people used up their ration in two days and often died of exhaustion before the next one came... The SS began to destroy the ghetto in the summer of 1943, when the Red Army was approaching. They promised us that we were being sent away to work and that we would be much better off. It was very important to them that the destruction of the ghetto would take place as peacefully as possible. The ghetto commander Bibow even gave a big public speech, telling us how well off we would be... Of the 5,000 of us who went to Lodz, 277 survived. There are now about twenty of us left. Everyone who returned from the camp found it hard to come to terms with their experiences. The wounds were deep and many. Much of what happened cannot really be described in words... I am convinced that I would not have survived without my mum, and she wouldn't have without me. Only two out of eighteen close members of my family returned. It was hard to comprehend and to live with this."

(This interview was recorded by Anna Hyndráková and is archived at the Jewish Museum in Prague.)

IN PREPARATION FOR THE ANNIVERSARY Free entry to Pinkas Synagogue on 16 October and 27 November

To mark the first systematic deportations of Jews from Bohemia and Moravia to ghettos and death camps, the Jewish Museum will be providing free access to the Pinkas Synagogue memorial to the Jewish victims of the Shoah from Bohemia and Moravia on 16 October (the anniversary of the first transport to the Lodz ghetto) and 27 November (the Sunday after the anniversary of the first transport to the Terezín ghetto). On these two days, from 9 a.m. to 6 p.m., museum staff will be available to help visitors and answer questions. The memorial was built in the 1950s by the then State Jewish Museum under the supervision of Hana Volavková. Prior to its construction, it was necessary to undertake an extensive survey and alterations in Pinkas

Detail nápisy se jmény obětí na zdi Pinkasovy synagogy – současný stav.
Detail of inscriptions with the names of victims on the walls of Pinkas Synagogue – current state.

KALENDÁŘ PŘIPOMÍNKOVÝCH AKCÍ

4. 10., 18:00, Vzdělávací a kulturní centrum ŽMP v Brně (třída Kpt. Jaroše 3): **Stolpersteine v Brně**. Výraz Stolpersteine vznikl složením německých slov stolpern (klopýtnout, zakopnout) a Stein (kámen). Klopýtnutí nás nutí zastavit se v zamýšlení nad příběhem, který každý z těchto kamenů ukrývá, a vzpomenout na ty, jejichž jména jsou na nich vyryta – díky Stolpersteine se tak vracejí jména konkrétních lidí na konkrétní místa, která nelze lhostejně minout.

Boris Barak Selinger ve své přednášce promluví o tom, jak a kde vznikl nápad umístování Stolpersteine a ukáže, kde v Brně se s těmito „kameny“ můžete setkat.

10. 10., 18:00, Vzdělávací a kulturní centrum ŽMP (Maiselova 15, Praha 1): **70 let od transportů do lodžského ghetta**. Úvodní přednáška autora publikace *Ghetto Litzmannstadt 1941-44* Richarda Seemanna k 70. výročí zahájení transportů z území bývalého protektorátu Čechy a Morava věnovaná lodžskému ghettu, o kterém nedávno zesnulý Arnošt Lustig napsal: „Sám název Lodž, Litzmannstadt, vyvolával hrůzu i v lágrech tak strašných jako Auschwitz-Birkenau.“ Přednášku doprovodí promítání dobového obrazového materiálu.

11. 10., 18:00., Vzdělávací a kulturní centrum ŽMP v Brně (třída Kpt. Jaroše 3): **Návraty?** Beseda s paní Erikou Bezdíčkovou a panem Pavlem Friedem o tom, zda bylo kam se vracet, a o životě po osvobození.

16. 10., 9:00 – 18:00 **zpřístupnění Pinkasovy synagogy zdarma**

16. 10., 10:30, Kulturní dům v Terezíně: **setkání bývalých vězňů terezínského ghetta**, pořádá Památník Terezín ve spolupráci s Terezínskou iniciativou <http://www.pamatnik-terezin.cz/70-vyroci-vzniku-ghetta-terezin-2748>

17. 10. 18:00, Vzdělávací a kulturní centrum ŽMP (Maiselova 15, Praha 1): **Vzpomínky na Lodž**. S paní Májou Dohnalovou a paní Věrou Štinglovou, které jako jedny z mála lodžské ghetto přežily, bude rozmlouvat kurátorka archivu dějin holocaustu ŽMP Jana Špíchalová.

18. 10., 17:30, Filosofická fakulta UK, Palachovo nám. 2, Praha 1 **Zapomenuté transporty do Polska**, projekce filmu Lukáše Přibyla, po skončení projekce diskuse s autorem.

27. 10., 18:00, Vzdělávací a kulturní centrum ŽMP (Maiselova 15, Praha 1), **Škola v extrémních situacích**. Beseda Petra Broda s Danou Kasperovou, autorkou knihy „Výchova a vzdělávání židovských dětí v protektorátu a v ghettu Terezín“ a s pamětnicí terezínských poměrů, historičkou Annou Hyndrákovou.

10. 11., 18:00., Vzdělávací a kulturní centrum ŽMP v Brně (třída Kpt. Jaroše 3): **F jako fragment**. Písmenem „F“ byl označen transport, který odjžděl 16. 11. 1941 přímo z Brna do ghetta v běloruském Minsku. Osvobození se dožilo 13 vězňů. Osudy tohoto transportu přibliží kurátorka archivu dějin holocaustu ŽMP Jana Špíchalová.

12. 11., 19:30, Španělská synagoga, **koncert ve spolupráci s vídeňským sdružením exil.art**: V podání orchestru Berg pod vedením dirigenta Petera Vrabela zazní skladby Erwina Schulhoffa,

Synagogue, which was chosen for its proximity to the Old Jewish Cemetery. The names of the victims on the synagogue walls represent a symbolic extension of the cemetery for those who have no actual grave. This unique memorial is the work of two painters, Václav Boštík and Jiří John, who not only put together the impressive concept but also hand painted the 77,297 names on the walls.

The memorial dates from a time when Shoah commemoration was primarily an internal matter for the Jewish community and when the genocide of Jews from Bohemia and Moravia was mentioned only at the periphery of the story of the suffering of Czechoslovak citizens and of the Communist struggle against Nazism. It was tolerated by the authorities because it was not in a public space but in a synagogue, and because it was seen in the context of postwar commemoration ceremonies. In the period after the Soviet invasion of 1968, the memorial's concealment from the public culminated in its long-term closure and the removal of the inscriptions from the walls. It was only after the fall of Communism that the Jewish Museum could begin restoring the memorial, which reopened to the public in 1996.

CALENDAR OF COMMEMORATIVE EVENTS

4 October, 6 p.m. JMP's Education and Culture Centre in Brno (třída Kpt. Jaroše 3): **Stolpersteine in Brno**. 'Stolperstein' (a small plaque set into the pavement) is a composite of the German words 'stolpern' (to stumble) and 'Stein' (stone). The purpose of such a 'stumbling block' is to force passers-by to stop and think about the fate of each victim commemorated, bringing the names of specific individuals back to specific places in a way that cannot be ignored. In his lecture, Boris Barak Selinger will talk about how and where the idea of placing Stolpersteine emerged and will show where you can see them in Brno.

10 October, 6 p.m. JMP's Education and Culture Centre (Maiselova 15, Prague 1): **70 Years Since the Transports to the Lodz Ghetto**. Introductory lecture by Richard Seemann, the author of the book *Ghetto Litzmannstadt, 1941-44*, for the 70th anniversary of the first systematic deportations of Jews from the former Protectorate of Bohemia and Moravia. The topic will be the Lodz ghetto, about which the recently deceased Arnošt Lustig wrote: "The very name Lodz/Litzmannstadt evoked terror, even in camps that were as terrible as Auschwitz-Birkenau." There will also be a slide show with historical pictorial material.

11 October, 6 p.m., JMP's Education and Culture Centre in Brno (třída Kpt. Jaroše 3): **Returns?** A Q&A with Erika Bezdíčková and Pavel Fried, discussing whether there was anywhere to return to and talking about their life after the war.

16 October, 9 a.m. – 6 p.m. **Free access to Pinkas Synagogue**.

16 October, 10:30 a.m. Terezín House of Culture: **A meeting of former prisoners of the Terezín ghetto**, held by Terezín Memorial in association with the Terezín Initiative <http://www.pamatnik-terezin.cz/70-vyroci-vzniku-ghetta-terezin-2748>

17 October 6 p.m., JMP's Education and Culture Centre (Maiselova 15, Prague 1): **Memories of Lodz**. Mája Dohnalová and Věra Štinglová, who

Viléma Tauského, Viktora Ullmanna a Gideona Kleina. Více informací a prodej vstupenek na www.berg.cz.

21. – 22. 11. Ústav pro českou literaturu AV ČR, Na Florenci 3, Praha 1, konferenční místnost Workshop **Šoa v literaturách střední Evropy**, který pořádá Centrum pro studium holokaustu a židovské literatury FF UK a Ústav pro českou literaturu AV ČR (anglicky). Bližší informace Jiří Holý (holmail@seznam.cz) nebo na: <http://cl.ff.cuni.cz/holokaust>

22. 11., 19:00, Židovské obec v Praze (Maiselova 18, Praha 1), **benefiční koncert Nadačního fondu obětem holocaustu**. Vystoupí dětské divadlo Feigele, židovská skupina Klezmerim a romská kapela BENGAS. Výtěžek koncertu bude věnován na projekty zmiřující dopad holocaustu, které fond finančně podporuje. Více informací o koncertu i podporovaných projektech naleznete na www.fondholocaust.cz.

24. 11., 18:00, Vzdělávací a kulturní centrum ŽMP (Maiselova 15, Praha 1): **Helga - L 520**. Promítání čerstvě dokončeného animovaného filmu Miloše Zvěřiny inspirovaného tvorbou malířky Helgy Hoškové-Weissové.

27. 11., 9:00 – 18:00 **zpřístupnění Pinkasovy synagogy zdarma**

29. 11., 18:00, Vzdělávací a kulturní centrum ŽMP (Maiselova 15, Praha 1): **Okupační správa a první transporty z protektorátu**. Přednáška ředitelky Institutu Terezínské iniciativy Jaroslavy Milotové věnovaná prvním transportům.

12. 12., 18:00, Vzdělávací a kulturní centrum ŽMP (Maiselova 15, Praha 1 místnost č. 200): **Diskuse s americkým historikem Benjaminem Frommerem** o české historiografii a holocaustu. Prof. Frommer je autorem významné studie o retribučním soudnictví v Československu (česky pod názvem *Národní očista* v nakladatelství Academia), v současnosti se zabývá holocaustem v protektorátu, včetně podílu českých úřadů na pronásledování Židů. Registrace na adrese magdalena.sedlicka@jewishmuseum.cz nutná!

13. 12., 15:50, Filozofická fakulta UK, Palachovo nám. 2, Praha 1: **přednáška Benjamina Frommera** o tom, jak se čeští fašisté, byrokraté a místní policie podíleli na zavádění antisemitských opatření v protektorátu.

14. 12., 18:00, Vzdělávací a kulturní centrum ŽMP v Brně (třída Kpt. Jaroše 3): **přednáška Benjamina Frommera**

Nově o ghettu Lodž

V rámci projektu *Naši nebo cizí? Židé v českém dvacátém století*, o němž jsme vás informovali ve Zpravodaji 1/2011, bude Židovské muzeum od října 2011 v rámci připomínky 70. výročí transportů nabízet nový workshop pro školy věnovaný českým Židům v ghettu Lodž. Program se zařadí mezi stálou nabídku obou poboček Vzdělávacího a kulturního centra v Praze a Brně.

Co se můžeme naučit na příběhu pěti tisíc Židů z Čech a Moravy, kteří byli v říjnu a listopadu 1941 deportováni do lodžského ghetta a z nichž se osvobození dožil pouhý zlomek? Lodžští vězňové z Prahy byli transportováni mimo hranice „své“, byt' okupované, země do otřesné reality již

were among the few to survive the Lodz ghetto, will be talking to Jana Špíchalová, the curator of the Jewish Museum's Shoah history archive.

18 October, 5:30 p.m., Faculty of Arts at Charles University, Palachovo nám. 2, Prague 1 **Forgotten Transports to Poland**, screening of Lukáš Příbyl's documentary, followed by a discussion with the film director.

27 October, 6 p.m., JMP's Education and Culture Centre (Maiselova 15, Prague 1), **School in Extreme Situations**. Q&A with Petr Brod, Dana Kasperová (author of the book *The Upbringing and Education of Jewish Children in the Protectorate and in the Terezín Ghetto*) and the historian and former Terezín prisoner Anna Hyndráková.

10 November, 6 p.m., JMP's Education and Culture Centre in Brno (třída Kpt. Jaroše 3): **F as a Fragment**. 'F' was the letter designation for the transport that was dispatched from Brno to the Minsk ghetto in Byelorussia on 16 November 1941. Only 13 of these prisoners lived to see the liberation. The fate of this transport will be discussed by Jana Špíchalová, the curator of the Jewish Museum's Shoah history archive.

12 November, 19:30, Spanish Synagogue, concert in **association with the Vienna-based association exil.arte**: Works by Erwin Schulhoff, Vilém Tauský, Viktor Ullmann and Gideon Klein, performed by the Berg Orchestra conducted by Peter Vrábel. More information and tickets on sale at www.berg.cz.

21–22 November Institute for Czech Literature at the Czech Academy of Sciences (Na Florenci 3, Prague 1), Conference Room, **Shoah in Central European Literature** workshop held by the Centre for the Study of the Holocaust and Jewish Literature at the Faculty of Arts at Charles University and the Institute for Czech Literature at the Czech Academy of Sciences (in English). For more information contact Jiří Holý (holmail@seznam.cz) or visit: <http://cl.ff.cuni.cz/holokaust>

22 November, 19 a.m., Jewish Community of Prague (Maiselova 18, Prague 1), **benefit concert held by the Foundation for Holocaust Victims**.

Performances by the children's theatre group Feigele, the Jewish band Klezmerim and the Roma band BENGAS. Proceeds will go to the foundation-supported projects that alleviate the impact of the Shoah on survivors. For more information on the concert and on projects supported by the foundation, see www.fondholocaust.cz.

24 November, 6 p.m., JMP's Education and Culture Centre (Maiselova 15, Prague 1): **Helga - L 520**. Screening of Miloš Zvěřina's recently completed animated film inspired by the artwork of the painter Helga Hošková-Weissová.

27 November, 9 a.m. – 6 p.m. **free access to Pinkas Synagogue**

29 November, 6 p.m., JMP's Education and Culture Centre (Maiselova 15, Prague 1): **The Occupation Authority and the First Transports from the Protectorate**. Lecture on the first deportations given by Jaroslava Milotová, the director of the Terezín Initiative Institute.

rok a půl fungujícího ghetta, jež vnímali jako zcela odlišné kulturní a sociální prostředí. Jejich osud vyzývá také k zamyšlení nad rolí židovských rad (židovského vedení v ghettech podřízeného nacistům) či nad tím, jak konstruueme paměť holocaustu a proč v českém povědomí zůstává osud lodžských vězňů z Čech a Moravy stranou.

Nový workshop nejen poučuje o méně známém tématu, ale především vede ke kritickému myšlení o lidské zkušenosti v době holocaustu, k aktivní připomínce a kreativní práci s originálními prameny. Studenti budou pracovat s autentickými historickými dokumenty a s rozhovory s pamětníky, díky nimž získávají historická fakta i zmíněné historické dokumenty další, osobnější rozměr a pro studenty více uchopitelnou tvář. Další nezanedbatelnou novinkou je interaktivnější podoba programu a jeho provázání se vzdělávacím portálem www.holocaust.cz, na němž kromě mnoha jiného mohou studenti zkoumat osudy jednotlivých deportovaných.

Více informací najdete na www.nasinebo-ciz.cz.

Projekt CZ.1.07/1.1.00/14.0089 Tvorba výukových materiálů a zavádění výukových programů k dějinám Židů ve 20. století. je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Digitalizace transportních listin

V rámci projektu *Náš nebo cizí? Židé v českém 20. století* zároveň probíhá digitalizace transportních listin, díky níž mohou studenti v rámci tohoto programu pracovat také s původními transportními listinami z Prahy do Lodže, na jejichž základě mohou vyhledávat další informace o jednotlivých deportovaných. I z tohoto důvodu, stejně jako kvůli ochraně těchto významných archivních dokumentů, přispělo ŽMP k digitalizaci téměř sedmi set transportních listin z protektorátu, do i z Terezína uložených v Národním archivu v Praze.

Digitalizace archivních pramenů k terezínskému ghettu v ŽMP byla laskavě podpořena Claims Conference.

260. Auerbach	Emil	✓	1882	1034
261. Auerbach	Margarete	✓	1891	1044
262. Auerbach	Margula	✓	1894	1045
263. Auerbach	Rosa	✓	1931	1053
264. Auerbach	Oskar	✓	1932	1047

Transportní listina se jmény rodiny Aurbachovy.
Deportation record with the names of the Aurbach family.

Portál www.holocaust.cz v nové podobě

Židovské muzeum v Praze se v rámci projektu Mozaika paměti stalo partnerem portálu www.holocaust.cz, provozovaným Institutem Terezínské iniciativy. Tento největší online zdroj informací o holocaustu v českých zemích je k 70. výročí publikován ve zcela nové podobě a s novými interaktivními funkcemi. Portál obsahuje kromě textů o dějinách holocaustu, rozhovorů s pamětníky, informací o židovských obcích v Čechách a na Moravě také databázi obětí a stále rozšiřovanou databázi archivních dokumentů digitalizovaných Institutem Terezínské iniciativy a Židovským muzeem. Tisíce digitalizovaných

12 December, 6 p.m., JMP's Education and Culture Centre (Maiselova 15, Prague 1): **Discussion with the U.S. Historian Benjamin Frommer** about Czech historiography and the Holocaust. Prof. Frommer is the author of the acclaimed *National Cleansing: Retribution against Nazi Collaborators in Postwar Czechoslovakia* and is currently researching the Holocaust in the Protectorate and the contribution of Czech authorities to the persecution of Jews. Registration is required to attend. Contact magdalena.sedlicka@jewishmuseum.cz

13 December, 3:50 p.m. Faculty of Arts at Charles University, Palachovo nám. 2, Prague 1: **lecture by Benjamin Frommer** about how Czech fascists, bureaucrats and local police contributed to the introduction of anti-Semitic measures in the Protectorate.

14 December, 6 p.m., JMP's Education and Culture Centre in Brno (třída Kpt. Jaroše 3): **lecture by Benjamin Frommer**

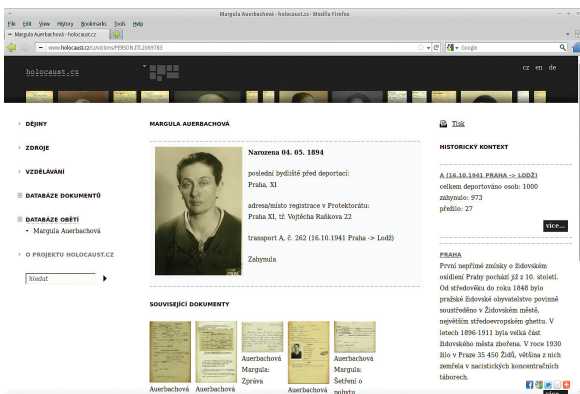
New workshop on the Lodz ghetto

As of October 2011, the Jewish Museum will be hosting a new workshop for schools on the topic of Czech Jews in the Lodz ghetto in connection with the 70th anniversary of the first deportations and as part of the project 'Ours or Foreign? Jews in the Czech Twentieth Century'. This will be one of the permanent programmes provided by the Prague and Brno offices of the Education and Culture Centre.

What can we learn from the story of 5,000 Jews from Bohemia and Moravia who were deported to the Lodz ghetto in October and November 1941, most of whom perished? The Lodz prisoners from Prague were transported away from 'their' (albeit occupied) country to the atrocious reality of a ghetto that had been in existence for a year and a half and which, for them, was a completely different cultural and social environment. Their fate also invites reflections about the role of Jewish councils (responsible for administration within the Nazi-controlled ghettos) and about how we construct a memory of the Holocaust and why the fate of Lodz prisoners from Bohemia and Moravia remains on the periphery of Czech consciousness.

In addition to providing information on a little known topic, the new workshop will provoke critical thought about the experience of the Holocaust, promote active commemoration and lead to creative work with original sources. Students will have access to authentic historical documents and interviews with survivors, the latter adding a personal and more comprehensible dimension to the plain facts and figures.

The 'Ours or Foreign?' project will also be interactive and linked to the education portal www.holocaust.cz, which (among other things) enables students to research the fate of individual deportees.

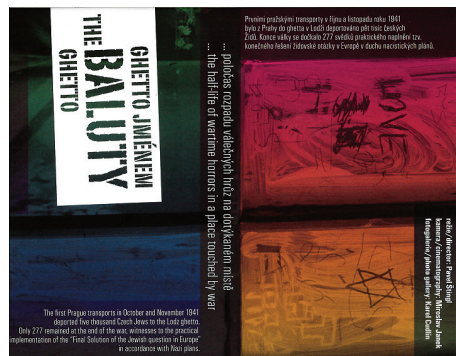
Nová podoba portálu www.holocaust.cz
Reshaped web portal www.holocaust.cz.

fotografií lidí deportovaných do koncentračních táborů a další dokumenty umožňují alespoň částečně symbolicky vrátit obětem holocaustu jejich individualitu. Digitalizační projekty a nové online zdroje tak rozšiřují a doplňují existující kulturu připomínání obětí založenou především na zachování památky a čtení jmen. Nová podoba si také klade za cíl podpořit používání portálu ve vzdělávání a interaktivní práci studentů zejména s databází obětí a s původními archívními dokumenty a fotografiemi.

Projekt byl podpořen Evropskou komisí v rámci programu Evropa pro občany, Aktivní evropská připomínka.

Ghetto jménem Baluty – vzdělávací DVD

Režisér Pavel Štingl vydává svůj působivý dokumentární film, který konfrontuje vzpomínky českých vězňů na lodžské ghetto se současností této čtvrti, zvané Baluty, na DVD, které obsahuje obsáhlé „bonusové“ materiály: fotografie Karla Cudlína ze současných Balut a několik hodin záznamů rozhovorů s přeživšími. Židovské muzeum v Praze bude v návaznosti na nový vzdělávací program o Lodži toto DVD zdarma distribuovat do českých škol.

Nové DVD Pavla Štingla Ghetto jménem Baluty.
Pavel Štingl's A Ghetto Called Baluty out on DVD.

V ŽIDOVSKÉM MUZEU PŘÁVĚ PROBÍHÁ VÝSTAVA FOTOGRAFIÍ KARLA CUDLÍNA STŘÍBRNÝ PŘÍLIV / SILVER TIDE

V muzejní Galerii Roberta Guttmanna je možno do 13. listopadu navštívit výstavu fotografií předního českého fotodokumentaristy Karla Cudlína, o níž jsme informovali v minulém čísle Zpravodaje. Více informací k výstavě lze najít na webových stránkách ŽMP na adrese http://www.jewishmuseum.cz/cz/vystavy/czkarel_udlin_stribnypriliv.htm

VÝSTAVA OBRAZŮ PETERA HORÁKA

Od 15. září probíhá ve Vzdělávacím a kulturním centru ŽMP (Maiselova 15, Praha 1) výstava původem slovenského výtvarníka Petera Horáka,

More information (in Czech) is available at www.nasinebocizi.cz.

Project CZ.1.07/1.1.00/ 14.0089

The preparation of educational materials and the introduction of educational programmes relating to 20th century Jewish history are co-financed by the European Social Fund and the State Budget of the Czech Republic.

Digitization of deportation records

Deportation records are being digitized as part of the project 'Ours or Foreign? Jews in the Czech Twentieth Century'. This will provide

students with access to the original deportation records for transports from Prague to Lodz, on the basis of which they will be able to find other information about individual deportees. It is for this reason and for the protection of these important archive documents that the Jewish Museum has contributed to the digitization of almost 700 deportation records from the Protectorate (to and from Terezín), which are kept at the National Archives in Prague.

The digitization of archive sources relating to the Terezín ghetto at the Jewish Museum was kindly supported by the Claims Conference.

Web portal www.holocaust.cz reshaped

As part of the 'Memory Mosaic' project, the Jewish Museum has become a partner of the web portal www.holocaust.cz, which is operated by the Terezín Initiative Institute. This, the largest online source of information on the Holocaust in the Czech lands, is being reshaped with new interactive functions for the 70th anniversary of the first deportations. In addition to texts on Holocaust history, interviews with witnesses and information about Jewish communities in Bohemia and Moravia, this portal also contains a database of Holocaust victims and a continually expanded database of archive documents that have been digitized by the Terezín Initiative and the Jewish Museum. These documents, including thousands of digitized photographs of deportees to concentration camps, will, to some extent, make it possible to symbolically return to Holocaust victims their individuality. Digitization projects and new online sources are helping to expand and supplement the existing culture of Holocaust commemoration, which is based mainly on memory preservation and names readings. The new portal also aims to promote its use in educational and interactive student projects, particularly in connection with databases of victims and archive documents/photographs.

This project was supported by the European Commission as part of the Europe for Citizens / Active European Remembrance programme.

A Ghetto Called Baluty – educational DVD

Pavel Štingl's impressive documentary, which presents the recollections of Czech prisoners of the Lodz ghetto against the backdrop of the present-day Baluty district in Lodz, is being released on DVD. This contains a lot of bonus material, including photos of present-day Baluty by Karel Cudlín and several hours of interviews with survivors. In connection with its new education programme about Lodz, the Jewish Museum will be distributing this DVD to Czech schools free of charge.

který od roku 1968 žije v Austrálii. Výstava s názvem **Konečně doma** ukazuje především obrazy, jejichž hlavním námětem je vzpomínka na mládí strávené v rodné Bratislavě, ale jsou zde zastoupena také nejnovější Horákova díla, směřující k abstraktnímu vyjádření a odrážející autorův meditační zájem o přírodu a místo člověka ve světě. Otevřeno po-čet 10–15, pá 10–12, během večerních programů a po domluvě, do 27. 10. 2011.

CURRENTLY ON VIEW AT THE JEWISH MUSEUM EXHIBITION OF PHOTOGRAPHS BY KAREL CUDLÍN – *SILVER TIDE*

An exhibition by the leading Czech documentary photographer Karel Cudlín will be on view at the Jewish Museum's Robert Guttmann Gallery until 6 November (as announced in our last newsletter). For more information, see-http://www.jewishmuseum.cz/cz/vystavy/czkarel-cudlin_stribnrypriliv.htm

EXHIBITION OF PAINTINGS BY PETER HORÁK

On display at the Jewish Museum's Education and Culture Centre (Maiselova 15, Prague 1) from 15 September is an exhibition entitled **'Finally Home'** by the Slovak-born artist Peter Horák who has been living in Australia since 1968. Memories of a youth spent in Bratislava are the main subject matter for these paintings, but also on view are Horák's latest works which tend more towards the abstract and reflect a meditative interest in nature and man's place in the world. Open Monday through Thursday, 10 a.m. – 3 p.m. and on Fridays, 10 a.m. – 12 p.m..

Karel Cudlín na vernisáži své výstavy *Stříbrný příliv* v Galerii Roberta Guttmana.

Karel Cudlín at the opening of the *Silver Tide* exhibition at the Robert Guttmann Gallery.

VÝZNAMNÉ NÁVŠTĚVY

Září - delegace chorvatského parlamentu vedená předsedou J.E. Lukou Bebičem.

It can also be seen during evening events and by appointment. The show runs until 27 October 2011.

PROMINENT VISITS

September – Delegation of the Croatian Parliament, led by its speaker Luka Bebić.

Vydává Židovské muzeum v Praze (založeno v roce 1906), U Staré školy 1, 3, 110 01 Praha 1, IČO 60459263

www.jewishmuseum.cz

Bankovní účet č. 10426398/6200

Commerzbank, Aktiengesellschaft, Jugoslávská 1, 120 21 Praha 2

Pro poskytování darů uvádějte variabilní symbol 1382002

Zpravodaj vychází čtvrtletně, toto číslo vyšlo 15. 10. 2011, MK ČR E16832

Redaktor: Barbora Patočková

Fotografie: J. Černý, A. Weiss, K. Bulín, Fotoarchiv ŽMP

Překlad: Stephen Hattersley

Výroba: LABEL spol. s r. o., Kutná Hora

☆☆☆

Published by the Jewish Museum in Prague (founded in 1906), U Staré školy 1, 3, 110 01 Praha 1, IČO 60459263

www.jewishmuseum.cz

Bank account: 1042639, SWIFT CODE: COBACZPXXXX, IBAN: CZ60 6200 0000 0000 1042 6398 (euro)

1042639, SWIFT CODE: COBACZPXXXX, IBAN: CZ22 6200 0001 0700 1042 6398 (for all foreign currencies except the euro)

Commerzbank, Aktiengesellschaft, Jugoslávská 1, 120 21 Praha 2

When making a donation, please state the variable symbol (identification code) 1382002.

The Newsletter is quarterly. This issue was published on 15 October 2011, MK ČR E16832

Editor: Barbora Patočková

Photos: J. Černý, A. Weiss, K. Bulín, Photo Archive of the JMP

Translation: Stephen Hattersley

Typeset and printed by LABEL spol. s r. o., Kutná Hora